

Sammendrag:

Nasjonal ferie- og forbruksundersøkelse sommeren 2008

En gjennomsnittlig norsk innenlands sommerferietur varte en uke (7,1 overnattinger) sommeren 2008. Det var gjennomsnittlig 3,6 personer i hvert reisefølge. Totalt var forbruket på ca 3 100 kroner per feriegjest per tur, dvs. drøyt 430 kroner per gjestedøgn. Det er betydelige forskjeller i forbruket og hvordan det fordeler seg på ulike varer og tjenester etter hvor feriereisen foregår. Forbruket varierer også etter overnattingsmåte, transportmåte, formål ved reisen, lengde på oppholdet, hvilken type sted som besøkes, antall besøkssteder og hvordan reisefølget er sammensatt.

Denne studien fokuserer på forbruksutgiftene til norske turister i Norge i sommerseongen 2008. Rapporten gir nøkkelopplysninger om de mest sentrale innenlandsmarkedene for norsk reiseliv gjennom at studien belyser forbruksaspekter knyttet til turistenes hovedformer for overnatting, transportmåte, reiseformål og reisested. Et viktig formål har vært å fremskaffe nye forbrukstall for Statistisk sentralbyrås utarbeidelse av fylkesvise satellittregnskap for turisme. Denne undersøkelsen er en del av forskningsprosjektet TOURIMPACT, som er finansiert av Norges Forskningsråd gjennom Reiselivspolitik-programmet. Dette er første delrapport fra prosjektet.

Undersøkelsen gjelder feriereiser som ble foretatt av personer som er bosatt i Norge, uansett ferieformål og/eller transport/overnattingsmåte. Bare feriereisende er inkludert (forretningsreisende er ikke med), og undersøkelsen dekker reiser til alle fylker i Norge sommeren 2008.

Undersøkelsen ble utført som en internettbasert utvalgsundersøkelse levert av analysebyrået Norstat. Undersøkelsen foregikk i august 2008 (uke 31-33), og populasjonen i undersøkelsen var personer som hadde foretatt en feriereise med minst en overnatting i Norge etter 1. juli sommeren 2008, og spørsmålene gjaldt sist foretatte reise. Undersøkelsen omfattet et landsrepresentativt utvalg på 4 000 respondenter, stratifisert etter bostedsfylke, kjønn og alder. Oppgaver om reisen og om forbruket ble gitt for det reisefølget respondenten var en del av. Undersøkelsen omfatter således forbruksutgifter for ca 11 500 personer.

Gjennomsnittlig varighet av reisen var 7,1 overnattinger. Gjennomsnittlig størrelse på reisefølge som de oppgitte forbruksutgifter gjaldt, var 2,5 personer for de som reiste kollektivt (fly, buss, tog, båt m.m.) og 3,0 personer for de som reiste med individuelt transportmiddel (bil, bobil, bil med campingvogn, MC m.m.). Dette utgjorde 18,5 gjestedøgn per reisefølge for dem som reiste kollektivt og 21,2 gjestedøgn for dem som reiste med individuelt transportmiddel.

Totalt var forbruket på om lag 3 100 kroner per norske feriegjest pr reise i Norge sommeren 2008 (både individuell og kollektiv transportmåte samlet), som igjen

utgjorde drøyt 430 kroner per gjestedøgn. Kollektivreisende hadde et gjennomsnittlig forbruk på knapt 4 160 kroner per person for hele reisen, mens reisende med individuelle transportmidler brukte drøyt 2 700 kroner på hele oppholdet.

Forbruket på feriereisen er avhengig av en rekke faktorer ved både reisen i seg selv og de reisende. De reisene som medfører de laveste kostnadene er vanligvis besøk til fritidsbolig eller venner og familie, mens shoppingturer, aktivitetsferier eller organiserte gruppereiser gjerne trekker forbruket opp (tabell A).

Tabell A: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedformål med reisen. Kr. pr gjestedøgn.

Hovedformål med reisen	Gjennomsnittlig forbruk	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Besøk hos familie/venner	347	8,0	1320	33,0
Til hytte/fritidsbolig	282	8,3	951	23,8
Shopping/innkjøp	744	5,3	138	3,5
Organisert gruppereise	612	7,3	79	2,0
Arrangement/aktivitet/attraksjon/treff	647	5,3	808	20,2
Annet formål	629	6,4	704	17,6
Totalt	433	7,1	4000	100,0

TØI rapport 1092/2010

Generelt kan det sies at byferier er mer kostbare enn ferie ”på landet”, dvs. at besøk til en av de større byene vanligvis medfører et høyere forbruk per gjestedøgn enn ved besøk på mindre steder (tabell B). Utgiftene per gjestedøgn i større byer er for eksempel dobbelt så høye som i spredtbygde strøk.

Tabell B: Forbruksutgifter for norske turister etter type reisemål for reisen. Kr. pr gjestedøgn.

Type reisemål	Gjennomsnittlig forbruk	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Større by (Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger/Sandnes)	626	6,6	828	20,7
Mellomstor by	484	7,1	648	16,2
Mindre by/tettsted	427	7,5	1025	25,6
Spredtbygd strøk	310	8,6	846	21,2
Fjell/skogområde/villmark	358	5,7	653	16,3
Totalt	433	7,1	4000	100,0

TØI rapport 1092/2010

Resultatene viser også at rundreiser (dvs. besøk på flere steder) i forhold til besøk kun ett bestemt sted, oftest medfører større reisekostnader. Naturlig nok har også lengden på oppholdet en effekt på forbruket. Kortere reiser medfører gjerne større utgift per gjestedøgn (per person per natt), mens lengre reiser gjerne medfører større utgifter per person per reise samlet sett sammenlignet med korte reiser.

Bruk av kommersielt basert overnatting (hotell, pensjonat og liknende, camping) gir også vanligvis et høyere gjestedøgnforbruk enn ved privat overnatting hos venner eller familie eller i egen/lånt fritidsbolig (tabell C).

Tabell C: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedovernattingstype på reisen. Kr. pr gjestedøgn og per person.

*Hovedtype overnatting	Kr. pr gjestedøgn	Kr. per person	Antall netter på reise	N	Prosentandel av utvalget
Hotell, pensjonat, vandrerhjem, turishytter	782	4244	5,4	1028	26,2
Camping på campingplass	426	2897	6,8	380	9,7
Camping utenom campingpl.	414	2610	6,3	128	3,3
Hytte/fritidsbolig	280	2238	8,0	882	22,4
Venner eller familie	333	2655	8,0	1283	32,6
Annen overnatting	472	3522	7,5	230	5,9
Totalt	431	3056	7,1	3931	100,0

TØI rapport 1092/2010

* Hovedtype overnatting innebærer at minst 50 % av overnattingene på reisen gjelder i denne kategorien. Forbruket på hele reisen er tillagt denne overnattingsmåten.

Kollektivt transportmiddel (inkl. fly, tog og båt) er også forbundet med høyere kostnader per person enn individuell transport i f.eks. bil (tabell D). Lavere transportkostnader ved bruk av privat transportmiddel gjennom lavere pris per kilometer per person, og kortere reiseavstand (enn ved bruk av f.eks. fly) kan forklare noen av forskjellene i gjestedøgnforbruk per transportmiddel.

Tabell D: Forbruksutgifter for norske turister etter hovedtransportmiddel benyttet på reisen. Kr. pr gjestedøgn og totalt pr person.

*Hovedtransportmiddel	Kr. pr gjestedøgn	Kr. per person	Antall netter	N	Prosentandel av utvalget
<i>Individuelt transportmiddel</i>					
Personbil, varevogn o.l.	385	2667	6,9	2637	65,9
Bobil	397	3942	9,9	56	1,4
Personbil m/campingvogn	341	3446	10,1	100	2,5
Motorsykkkel, moped e.l.	840	4233	5,0	26	0,7
Sykkel	513	1806	3,5	17	0,4
<i>Kollektivt transportmiddel</i>					
Fly	611	5062	8,3	661	16,5
Buss	510	2624	5,1	115	2,9
Tog	475	2538	5,3	199	5,0
Båt, ferge, hurtigrute/cruiseskip	474	3464	7,3	163	4,1
Annet transportmiddel	599	4440	7,4	26	0,7
Totalt	433	3092	7,1	4000	100,0

TØI rapport 1092/2010

* Enkelte reisefølger kan ha benyttet flere enn ett transportmiddel. Alt forbruket for reisefølget er allokeret til det respondenten har oppgitt som hovedtransportmiddel.

Undersøkelsen viser at det er relativt små forskjeller i det rapporterte forbruket per gjestedøgn etter alder og kjønn, og etter husholdningens inntekt. Derimot er det klare forskjeller etter husholdningens størrelse og type reisefølge. Enslige og par uten barn har et klart høyere forbruk per døgn per person (henholdsvis 542 og 510 kroner) enn barnefamilier. Forbruket per person per døgn i barnefamilier utgjorde 410 kroner for familier med 1-2 barn og 337 kroner for familier med 3-4 barn.

Tabell E gir en oversikt over forbruket per gjestedøgn og per person fordelt etter hovedkategori av forbruksposter. Overnatting og transport er de største postene, med ca 100 kroner per døgn og henholdsvis 720 og knapt 700 kroner for hele reisen, alle tall per person. Servering utgjør også en betydelig feriekostnad for norske turister med vel 80 kroner per døgn per person, og nesten 600 kroner i løpet av hele reisen. De tre forbrukskategoriene overnatting, servering og transport utgjorde til sammen omtrent 65 prosent av alle feriekostnadene.

Tabell E: Forbruksutgifter etter utgiftskategori. Kr. pr gjestedøgn og per person, og hele utvalget av reisefølger samlet.

Forbrukskategori	Kr pr gjestedøgn	Andel av utgiftene per gjestedøgn	Kr. per person	Andel av utgiftene
Overnatting	101	23,2	719	23,2
Servering	82	19,0	589	19,0
Transport	97	22,5	697	22,5
Dagligvarer	55	12,7	394	12,7
Varekjøp	60	13,8	427	13,8
Aktiviteter	23	5,4	167	5,4
Andre utgifter	14	3,2	100	3,2
Totalt	433	100,0	3092	100,0

TØI rapport 1092/2010

Sammensetningen av forbruket på ferien varierer ganske mye etter stedstype som besøkes (tabell F). Dette henger i stor grad sammen med reisens formål og overnattingsform.

Tabell F: Forbruksutgifter per utgiftspost, etter stedstype for hovedreisemålstype. Kr. pr gjestedøgn.

Forbrukskategori/ type sted	*Større by	Mellomstor by	Mindre by/tettsted	Spredtbygd strøk	Fjell/Skogomr./ villmark	Totalt
Overnatting	165	118	100	56	78	101
Servering	134	103	82	51	52	82
Transport	146	104	99	73	69	97
Dagligvarer	38	48	57	58	74	55
Øvrig varekjøp	83	64	53	48	59	60
Aktiviteter	37	31	24	13	15	23
Andre utgifter	22	16	12	10	10	14
Totalt	626	484	427	310	358	433

TØI rapport 1092/2010

*Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger/Sandnes

Både forbruk til overnatting, servering og transport er høyere jo mer urbanisert stedstype. Motsvarende er kostnader til dagligvarer høyere jo mindre urbanisert område. Dette henger sammen med at overnattingsformer med lave kostnader (fritidsboliger, camping) er langt mer vanlig i distriktene enn i byene.

Disse forskjellene forklarer langt på vei at det visse forskjeller også fylkene i mellom når det gjelder døgnforbruk (tabell G). Forbruket per gjestedøgn ligger høyest i Oslo, Akershus, Finnmark, Troms, samt i Hordaland og Rogaland. Høye døgnkostnader har stort sett sammenheng med høyere overnattingskostnader i de større byene, men for Finnmark og Troms sin del vil lang reisevei og høy transportkostnad bidra til å forklare høyt forbruk, både per døgn og for hele reisen.

Tabell G: Forbruksutgifter, etter hovedovernattingsfylke. Kr. pr gjestedøgn og per person.

Fylke	Kr. pr gjestedøgn	Kr. pr person	N
Finnmark	476	4261	72
Troms	469	3971	125
Nordland	388	3951	299
Nord-Trøndelag	339	2548	90
Sør-Trøndelag	412	3127	241
Møre og Romsdal	364	2597	180
Sogn og Fjordane	326	2288	159
Hordaland	451	2722	307
Rogaland	449	2634	199
Vest-Agder	391	2601	189
Aust-Agder	351	2845	160
Telemark	407	2586	231
Vestfold	353	2800	175
Buskerud	394	1985	145
Oppland	385	2213	281
Hedmark	398	2177	194
Østfold	351	2446	216
Akershus	497	2941	118
Oslo	754	4231	301
Totalt*	420	2878	3692

TØI rapport 1092/2010

*Ti observasjoner for reiser til Svalbard er med i totaltallet for Norge

Rapporten viser også klare forskjeller fylkene i mellom med hensyn til hvordan forbruket fordeler seg på ulike produkter og tjenester i de ulike fylkene. De fylkesvise variasjonene henger sammen med at forbrukets omfang totalt og fordeling på overnatting, transport, servering etc i stor grad gjenspeiler turismestrukturen i hvert fylke med hensyn til overnattingstilbud, besøksformål, type destinasjoner/grad av urbanisering etc.